

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/28/2025
Identifikačné číslo spisu: 8722203383
Dátum vydania rozhodnutia: 18.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8722203383.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Letisko Mlynica s. r. o., so sídlom Výsoké Tatry, Starý Smokovec 18100, IČO: 31 684 238, právne zastúpeného JUDr. Pavel Zavacký, advokát so sídlom Kežmarok, Hradné námestie 29, IČO: 42 029 171, proti žalovaným v 1. rade: LA CONTROL, s.r.o., so sídlom Spišská Teplica, Obrancov mieru 325/30, IČO: 51 816 598 a v 2. rade: Wüstenrot poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava - mestská časť Petržalka, Digital Park I, Einsteinova 21, IČO: 31 383 408, žalovaný v 2. rade zastúpený SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o zaplatenie 2.072,75 eura s prísl., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20C/93/2022, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 23. júla 2024 sp. zn. 9Co/28/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 2/ má právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 1/ právo na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) zamietol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie vydaného Okresným súdom Poprad pod č.k. 20C/93/2022-137 zo dňa 15. januára 2024.

2. Uznesenie právne odôvodnil podľa § 183 ods. 1, 2, 3, § 278, § 279, § 281 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Rozhodnutie odôvodnil tým, že rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu a žalobu zamietol, keď boli na to splnené zákonné podmienky, pretože žalobca ani jeho právny zástupca sa na pojednávanie nedostavili, svoju neúčast' neospravedlnili a ani nepožiadali súd o odročenie pojednávania, hoci v dostatočnom časovom predstihu obdržal právny zástupca žalobcu predvolanie dňa 18. 12. 2023.

Ošetrojúci lekár právneho zástupcu žalobcu síce v potvrdení uviedol, že právny zástupca je v liečbe ortopéda a príprave na operáciu dňa 24. 01. 2024 a jeho zdravotný stav značí zníženú zdravotnú spôsobilosť a vynucuje režimové postupy v predoperačnej príprave, ktoré mu znemožňujú zo zdravotných dôvodov účasť na pojednávaní, avšak žiadne z uvedených tvrdení neodôvodňuje prečo právny zástupca túto skutočnosť neoznámil súdu, ani prečo bolo toto potvrdenie predložené až po 38 dňoch odo dňa, kedy sa pojednávanie konalo (15. 01. 2024) a tiež po 13 dňoch od doručenia rozsudku (09. 02. 2024). Informácia o pracovnej neschopnosti nebola podaná bezodkladne a dôvod neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní nie je ospravedliteľný. Pojem bezodkladne je potrebné interpretovať vo význame „ihneď“. Bližší výklad pojmu bezodkladne možno vyvodiť z bohatej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Aj v prípade, ak v CSP nie je ustanovená špecifikovaná lehota, mal by sa vykonať ihneď, ako je to objektívne možné.

4. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanému 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania, žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4.1. Predmetom odvolacieho prieskumu, vychádzajúc z viazanosti odvolacieho súdu rozsahom i dôvodmi podaného odvolania, bolo posúdiť, či sa súd prvej inštancie dopustil žalobcom tvrdených väd rozhodnutia, a to podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, vychádzajúc pritom z konkrétnych dôvodov ako ich vymedzil odvolateľ v podanom odvolaní.

4.2. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Prvoinštančný súd pri právnom posúdení veci nepochybil. Súd prvej inštancie teda opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenia tieto správne vyhodnotil, vyvodil z nich i správny právny záver a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol.

4.3. Žalobca sa žalobou doručenou prvoinštančnému súdu dňa 05. 12. 2022 domáhal zaplataenia 2.072,75 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.072,75 eura odo dňa podania žaloby do zaplataenia a náhrady trov konania. Súd prvej inštancie nariadil pojednávanie na deň 15. 01. 2024 o 10.00 hod. Na pojednávanie predvolal právneho zástupcu žalobcu, ktorému bolo predvolanie doručené dňa 18. 12. 2023. Pojednávať sa začalo o 10.00 hod. Právny zástupca žalobcu sa pojednávania nezúčastnil, svoju neúčasť neospravedlnil. Nežiadal ani odročit' pojednávanie. Žalovaný 2/ navrhol postup podľa § 278 CSP, vzhľadom na neospravedlnenú neprítomnosť žalobcu a jeho právneho zástupcu. Súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok pre zmeškanie a žalobu zamietol. Rozsudok pre zmeškanie bol právnomu zástupcovi žalobcu doručený dňa 09. 02. 2024. Dňa 22. 02. 2024 doručil žalobca návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s lekáorskými potvrdeniami o liečbe a zdravotnom stave a o nevyhovujúcom zdravotnom stave právneho zástupcu žalobcu. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.

4.4. Z ustanovenia § 278 CSP vyplýva povinnosť súdu rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu na pojednávaní, na ktoré sa nedostavil, ak to navrhne žalovaný a sú zároveň splnené procesné podmienky na jeho vydanie. Preto keď na pojednávaní konanom dňa 15. 01. 2024 navrhol žalovaný 2/ súdu rozhodnúť rozsudkom pre zmeškaniá žalobcu, bolo povinnosťou súdu vydat' kontumačný rozsudok, ak súčasne zistil splnenie podmienok uvedených v citovanom ustanovení. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“. Žalobca je subjekt obzvlášť dotovaný tzv. procesnou diligenciou, teda zodpovednosťou za priebeh sporu. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalobca nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia.

4.5. Ďalej odvolací súd dôvodil, že nemožno vylúčiť, že na strane žalobcu môže dôjsť pred pojednávaním k neočakávanej udalosti objektívneho charakteru, v dôsledku ktorej zmešká nariadené pojednávanie, resp. ktorá mu zabráni, aby včas ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní. Účelom zákonnej úpravy je zabezpečiť žalobcovi súdnu ochranu aj v prípade, ak sa z ospravedliteľného dôvodu neustanoví na pojednávanie, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Pojem „ospravedliteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách toho - ktorého prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní. Príčina zmeškaniá pojednávania žalobcom musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť,

závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti (toho, čo je možné v danej veci ospravedlniť).

4.6. Vychádzajúc z účelu a povahy tohto procesného inštitútu možno vyvodiť, že ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 281 ods. 1 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedľujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalobcovi bola známa (nutnosť využiť lekársku pomoc nastala v značnom čase/predstihu pred nariadeným pojednávaním), ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil.

4.7. Žalobca nepreukázal ospravedlniteľnosť dôvodu, pre ktorý sa na pojednávanie nedostavil. Súd prvej inštancie správne posúdil, že nie sú splnené predpoklady na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nakoľko ospravedlniteľným dôvodom nie je okolnosť, ktorá bola žalobcovi známa, a ktorá síce objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil.

4.8. Prvoinštančný súd doručoval predvolanie na pojednávanie na deň 15. 01. 2024 právneho zástupcovi žalobcu, ktorý má vykázané doručenie dňa 18. 12. 2023. Z uvedeného je tak nad všetky pochybnosti zrejmé, že právny zástupca žalobcu mal dostatok času, aby súdu oznámil, že sa nariadeného pojednávania nezúčastní, keďže predoperačné vyšetrenie, ktoré absolvoval dňa 15. 01. 2024 bolo plánovaným vyšetrením (aj sám právny zástupca to potvrdil vo vyjadrení zo dňa 17. 05. 2024). Ak právny zástupca tvrdil, že sa v rámci predoperačných vyšetrení vyskytol vážny zdravotný problém, tak odvolací súd uvádza, že túto skutočnosť právny zástupca žalobcu nepreukázal, nedoložil o tom žiadne potvrdenie. Nepreukázal právny zástupca žalobcu, aby v deň pojednávania sa jeho zdravotný stav zhoršil takým spôsobom, aby nemohol o tejto skutočnosti a o tom, že sa nariadeného pojednávania nezúčastní, telefonicky informovať súd, ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní a požiadať o jeho odročenie.

4.9. Zo skutkových okolností súvisiacich so zdravotným stavom právneho zástupcu žalobcu, po ktorých vyhodnotení prvoinštančný súd správne ustálil, že dôvod nedostavenia sa na pojednávanie nemožno považovať za ospravedlniteľný a za natoľko závažný, že by právneho zástupcovi žalobcu bránil v tom, aby svoju neúčast' ospravedlnil v dostatočnom časovom predstihu pred začatím pojednávania. Vzhľadom na uvedené okolnosti považoval odvolací súd odvolanie žalobcu za nedôvodné a uznesenie prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP, v súlade s princípom úspechu v spore, za úspešnú stranu v odvolacom konaní považuje žalovaných. Žalovanému 2/ voči neúspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Z obsahu spisu žalovanému 1/ žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, a preto v súlade so zásadou hospodárnosti, odvolací súd poukazujúc na čl. 17 Základných princípov CSP, žalovanému 1/ ako úspešnej strane sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré by inak mal voči žalobcovi, nepriznal.

6. Proti predmetnému uzneseniu podal dovolanie žalobca a to z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP. V dovolaní namietal, že odvolací súd vôbec nebral do úvahy vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu k dôvodom, prečo sa nemohol zúčastniť pojednávania na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Žalobca poukazoval na to, že pri bežnom lekárskom vyšetrení bolo zistené vážne zhoršenie zdravotného stavu právneho zástupcu žalobcu, ktoré ho vyviedlo z miery natoľko, že v danom momente, keď sa to dozvedel, mal myšlienky len k jeho zdravotnému stavu. Bolo potrebné riešiť ďalšie zákroky, resp. konzultovať ďalší priebeh liečby. Túto skutočnosť preukázal lekárske potvrdením E.. H. Š. z 15. 01. 2024. V žiadnom prípade nesúhlasil s odôvodnením rozhodnutia v bode 28. napadnutého uznesenia. Poukázal na to, že ospravedlniteľný dôvod nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní.

6.1. Žiadal preto, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6.2. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný 1/ nevyjadril.

6.3. K dovolaniu žalobcu podal písomné vyjadrenie žalovaný 2/. S dovolaním vyjadril nesúhlas, pričom

poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/922/2015 a žiadal dovolanie odmietnuť. Žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7.1. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7.2. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.3. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7.4. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

7.5. Žalobca namietal predovšetkým, že neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP, keďže preukazoval, že na pojednávanie dňa 15. 01. 2024 sa nemohol dostaviť z dôvodu, že pri bežnom lekárskom vyšetrení, bolo zistené vážne zhoršenie zdravotného stavu právneho zástupcu žalobcu, čo preukázal potvrdením E.. H. Š. zo dňa 15. 01. 2024.

7.6. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúci sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat' alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

7.7. Súd skúmal z hľadiska hore uvedeného, či v konaní došlo k takej intenzite zásahu do práva na spravodlivý proces, že bolo znemožnené žalobcovi uskutočniť jemu patriace procesné práva.

7.8. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak

a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

7.9. Podľa § 281 ods. 1 CSP, ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

8. Rozsudok pre zmeškanie (nazývaný aj kontumačný rozsudok) žalobcu je novým procesným

inštitútom zavedeným Civilným sporovým poriadkom a podľa zákonodarcu v zmysle dôvodovej správy je zavedenie takéhoto kontumačného rozsudku odôvodnené tým, že „Dôsledky kontradiktórneho sporového konania vyžadujú procesnú aktivitu oboch sporových strán zásadne rovnako, preto predkladateľ prikrročil ku konštruovaniu sankcie za procesnú pasivitu i na strane pasívneho žalobcu.“

8.1. Pod pasivitou je potrebné chápať neplnenie si základných povinností sporovej strany, čo v prípade žalovaného znamená nepodanie vyjadrenia k žalobe, či tak v prípade žalobcu, ako aj žalovaného, nedostavenie sa na pojednávanie bez včasného ospravedlnenia svojej neúčasti vážnymi okolnosťami. Na to, aby súd mohol takýmto rozsudkom rozhodnúť v neprospech jednej zo sporových strán však musia byť splnené podmienky.

8.2. Jednou z podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu je skutočnosť, že žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť vážnymi okolnosťami. Zákonodarca pojem „vážne okolnosti“ ďalej nešpecifikuje a právna teória k pojmu „vážne okolnosti“ uvádza, že sú to okolnosti takej intenzity a závažnosti, ktoré znemožňujú účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz, úmrtie v rodine) s dôrazom, že „vážnosť okolností“ je vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu. (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 1004).

8.3. Podstatou hodnotenia dovolacích dôvodov bolo týmto posúdenie, či konajúce súdy nižších inšancií postupovali správne, ak vyhodnocovali dodatočné ospravedlnenie neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu na vytýčenom pojednávaní z hľadiska vážnych okolností a včasnosti predloženého návrhu na odročenie pojednávania nariadeného na deň 15. januára 2024.

8.4. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd zistil, že súd prvej inštancie nariadil pojednávanie na deň 15. 01. 2024 o 10.00 hod. Na pojednávanie predvolal právneho zástupcu žalobcu, ktorému bolo predvolanie doručené dňa 18. 12. 2023. Pojednávať sa začalo o 10.00 hod. Právny zástupca žalobcu sa pojednávania nezúčastnil, svoju neúčasť neospravedlnil. Nežiadal ani odročiť pojednávanie. Žalovaný 2/ navrhol postup podľa § 278 CSP, vzhľadom na neospravedlnenú neprítomnosť žalobcu a jeho právneho zástupcu. Súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok pre zmeškanie a žalobu zamietol. Rozsudok pre zmeškanie bol právnomu zástupcovi žalobcu doručený dňa 09. 02. 2024. Dňa 22. 02. 2024 doručil žalobca návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s lekáorskými potvrdeniami o liečbe a zdravotnom stave a o nevyhovujúcom zdravotnom stave právneho zástupcu žalobcu. Následne uznesením zo dňa 18. 03. 2024 súd prvej inštancie návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.

8.5. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

8.6. Podľa § 281 ods. 1 CSP, ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

8.7. Odvolací súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie zdôvodnil v bodoch 13. až 30. odôvodnenia napadnutého uznesenia. V bodoch 24. až 29. uviedol: „V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“. Žalobca je subjekt obzvlášť dotovaný tzv. procesnou diligenciou, teda zodpovednosťou za priebeh sporu. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalobca nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia. 25. Nemožno vylúčiť, že na strane žalobcu môže dôjsť pred pojednávaním k neočakávanej udalosti objektívneho charakteru, v dôsledku ktorej zmešká nariadené pojednávanie, resp. ktorá mu zabráni, aby včas ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní. Účelom zákonnej úpravy je zabezpečiť žalobcovi súdnu ochranu aj v prípade, ak sa z ospravedlniteľného dôvodu neustanoví na pojednávanie, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách toho - ktorého prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní. Príčina zmeškania pojednávania žalobcom musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť, závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti (toho, čo je možné v danej veci ospravedlniť). 26. Vychádzajúc z účelu a povahy

tohto procesného inštitútu možno vyvodit', že ospravedliteľným dôvodom v zmysle § 281 ods. 1 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie konania. Za ospravedliteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalobcovi bola známa (nutnosť využiť lekársku pomoc nastala v značnom čase/predstihu pred nariadeným pojednávaním), ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil. 27. Žalobca nepreukázal ospravedliteľnosť dôvodu, pre ktorý sa na pojednávanie nedostavil. Súd prvej inštancie správne posúdil, že nie sú splnené predpoklady na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nakoľko ospravedliteľným dôvodom nie je okolnosť, ktorá bola žalobcovi známa, a ktorá síce objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil. 28. Prvoinštančný súd doručoval predvolanie na pojednávanie na deň 15.01.2024 právnenému zástupcovi žalobcu, ktorý má vykázané doručenie dňa 18.12.2023. Z uvedeného je tak nad všetky pochybnosti zrejmé, že právny zástupca žalobcu mal dostatok času, aby súdu oznámil, že sa nariadeného pojednávania nezúčastní, keďže predoperačné vyšetrenie, ktoré absolvoval dňa 15.01.2024 bolo plánovaným vyšetrením (aj sám právny zástupca to potvrdil vo vyjadrení zo dňa 17.05.2024). Ak právny zástupca tvrdil, že sa v rámci predoperačných vyšetrení vyskytol vážny zdravotný problém, tak odvolací súd uvádza, že túto skutočnosť právny zástupca žalobcu nepreukázal, nedoložil o tom žiadne potvrdenie. Nepreukázal právny zástupca žalobcu, aby v deň pojednávania sa jeho zdravotný stav zhoršil takým spôsobom, aby nemohol o tejto skutočnosti a o tom, že sa nariadeného pojednávania nezúčastní, telefonicky informovať súd, ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní a požiadať o jeho odročenie. 29. Zo skutkových okolností súvisiacich so zdravotným stavom právneho zástupcu žalobcu, po ktorých vyhodnotení prvoinštančný súd správne ustálil, že dôvod nedostavenia sa na pojednávanie nemožno považovať za ospravedliteľný a za natoľko závažný, že by právnenému zástupcovi žalobcu bránil v tom, aby svoju neúčast' ospravedlnil v dostatočnom časovom predstihu pred začatím pojednávania.“

8.8. K inštitútu rozsudku pre zmeškanie sa opakovane vo svojich rozhodnutiach vyjadruje aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). V náleze z 22. júla 2021, sp. zn. III. ÚS 121/2021, ústavný súd uviedol, „že prioritou v súdnom konaní musí zostať materiálna, nie formálna ochrana práv strán sporu. Pred formalizmom schématických poučení je potrebné uprednostniť zváženie celého priebehu konania. Podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie sú dané len vtedy, keď je takýto rozsudok oprávnenou sankciou za skutočnú pasivitu strany, ktorá úmyselne mieri k zmareniu efektivity súdneho procesu. Preto musia byť tieto podmienky posudzované zdržanlivo s tým, že v hraničných prípadoch musí byť uprednostnené riadne prejednanie sporu. Rozhodovanie na základe hraničného splnenia formálnych podmienok bez snahy o materiálne vedenie konania je často na hranu základného práva strany sporu.“

8.9. Aj keď Civilný sporový poriadok pri rozsudku pre zmeškanie neupravuje povinnosť súdu prihliadať a posudzovať doterajší priebeh konania a aktivitu sporovej strany, je podľa najvyššieho súdu na mieste, aby pri rozhodovaní o rozsudku pre zmeškanie, súd vždy zvážil, či vydanie kontumačného rozsudku nie je v tom - ktorom prípade neprimerane prísny nástroj ako konanie ukončiť bez riadneho prejednanja sporu.

8.10. Dovolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvej inštancie, ani odvolacieho súdu v konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z ospravedliteľného dôvodu, nemohla byť dovolateľovi spôsobená ujma, ktorou by sa mu znemožnilo uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Konajúce súdy sa vysporiadali so skutkovými okolnosťami súvisiacimi so zdravotným stavom právneho zástupcu žalobcu, po ktorých vyhodnotení ustálili, že dôvod nedostavenia sa na pojednávanie nemožno považovať za ospravedliteľný a za natoľko závažný, že by právnenému zástupcovi žalobcu bránil v tom, aby svoju neúčast' ospravedlnil v dostatočnom časovom predstihu pred začatím pojednávania (pozri bod 28. napadnutého uznesenia).

9. Dovolací súd dodáva, že všetky skutočnosti uvedené dovolateľom v dovolaní sú zhodné s tými, ktoré uviedol už v odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ako aj s tými, ktoré uviedol v samotnom návrhu na jeho zrušenie. Súdy na žiadnu z uvedených skutočností

neopomenuli prihladiť a dovolací súd uvádza, že nie je ďalšou odvolacou inštanciou oprávnenou preskúmať správnosť skutkových zistení. Dovolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutí súdov nižších inštancií, na ktoré poukazuje a považuje ich za správne. Dovolací súd uvádza a konštatoval to aj odvolací súd, že právny zástupca žalobcu mal dostatočný časový priestor na ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu plánovaného predoperačného vyšetrenia, keď z hodnotenia dôkazov a posudzovania zistených skutočností odvolacím súdom vyplynulo, že žalobca (právny zástupca) nepreukázal dôkazmi - žiadnym potvrdením, že by sa v rámci predoperačného vyšetrenia vyskytol vážny problém (zhoršenie zdravotného stavu, pre ktorý by ani aktuálne nemohol telefonovať), ktorý považoval za ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý sa nariadeného termínu pojednávania nezúčastnil. Tento dôvod tvrdil až v podanom návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bez jeho skutočného preukázania. Dovolací súd považoval dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu za dostatočné, odvolací súd sa riadne vysporiadal s konkrétnymi aspektami návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a dovolací súd sa stotožnil s názorom súdov nižších inštancií, že žalobca nepreukázal splnenie zákonných podmienok pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie v súlade s ustanovením § 278 CSP. Navyše ako je zrejmé z obsahu spisu bolo zistené, že ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní nedoručil právny zástupca žalobca ani napr. nasledujúci deň po nariadení pojednávania, tento dôvod uvádzal až následne po doručení rozsudku o zamietnutí žaloby. Z potvrdenia pritom ani nevyplýva, že by bol uznaný za práceneschopného s vystavenou PN. Preto v tomto konkrétnom prípade nie je možné ani vyhodnotiť, že by išlo o neprimerane prísny nástroj „ako konanie ukončiť bez riadneho prejednávania sporu“, nakoľko kontumačný rozsudok by tak bol v praxi nepoužiteľným procesným inštitútom.

9.1. Dovolací súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je procesne daná, a preto dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

9.2. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému 2/ vznikol proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP). Žalovanému 1/ žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli, preto mu tieto neboli priznané (§ 453 ods. 1 CSP).

10. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.